

ПРАВИЛНИК О УТВРЂИВАЊУ ПРОГРАМА МОНИТОРИНГА БЕЗБЕДНОСТИ ХРАНЕ ЗА 2026. ГОДИНУ

(Сл. гласник РС бр. 72/26)

Основни текст на снази од 15/08/2026 , у примени од 15/08/2026

Члан 1.

Овим правилником утврђује се Програм мониторинга безбедности хране за 2026. годину (у даљем тексту: Програм мониторинга), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) надлежни орган јесте министарство надлежно за послове здравља;
- 2) овлашћена, односно службена лабораторија јесте лабораторија овлашћена од стране министарства надлежног за послове здравља за обављање испитивања службених узорака;
- 3) опасност јесте биолошки, хемијски или физички чинилац у храни или стање хране, који могу потенцијално да изазову штетно дејство на здравље;
- 4) контаминенти јесу хемијске супстанце које нису намерно додате храни, али могу бити присутне као резултат различитих фаза њене производње, паковања, транспорта или држања, као и пореклом из животне средине;
- 5) микробиолошки критеријум јесте критеријум на основу кога се дефинише прихватљивост производа, производне партије (шарже, серије или лота производа) или производног процеса, заснован на одсуству, присуству или броју микроорганизама, односно на количини њихових токсина или метаболита, по јединици масе, запремине, површине или производне партије;
- 6) узорковање јесте узимање хране, како би се путем испитивања утврдила усаглашеност са прописима којима се уређује безбедност хране;
- 7) узорак хране јесте једна или више јединица производа или део предмета испитивања, одабран на различите начине из скупа или већег дела скупа, који је намењен да обезбеди информацију о одређеној особини тог производа или предмета испитивања, а на основу које ће се донети одлука о том производу или предмету испитивања или о његовом производном процесу;
- 8) производна партија (серија, лот или шаржа) је идентификована количина хране за коју је утврђено да поседује заједничке особине као што је порекло, врста, начин паковања, субјекат који пакује производе, пошиљалац или означавање, а који су произведени при непрекинутој производњи и збирном складиштењу под идентичним условима и на одређеном месту у току једног производног периода;

9) паковање јесте производ тако упакован да му се означени састав и количина не могу променити без отварања или при отварању, видно и трајно оштети амбалажу.

Члан 3.

Мониторинг из члана 1. овог правилника обухвата храну и то:

- 1) почетне формуле за одојчад,
- 2) храна за одојчад и малу децу (прерађене намирнице на бази жита, са глутеном),
- 3) храна за одојчад и малу децу (прерађене намирнице на бази жита, без глутена),
- 4) храна за одојчад и малу децу (остале прерађене намирнице, са глутеном),
- 5) храна за одојчад и малу децу (остале прерађене намирнице, без глутена),
- 6) додаци исхрани (дијететски суплементи),
- 7) со за исхрану људи и производњу хране,
- 8) вода за пиће у оригиналној амбалажи (природна минерална вода),
- 9) вода за пиће у оригиналној амбалажи (природна изворска вода),
- 10) вода за пиће у оригиналној амбалажи (стона вода),
- 11) вода за пиће у оригиналној амбалажи за апарате за воду (бидони) и вода за пиће из апарата за воду (бидони) на местима точења.

Члан 4.

Мониторинг из члана 1. овог правилника обухвата храну која је произведена на територији Републике Србије и храну која је увезена на територију Републике Србије, и то у објектима за промет хране на мало, промет хране на велико, магацинима готових производа произвођача и местима точења из апарата за воду (бидона) у објектима под санитарним надзором.

Члан 5.

Програм мониторинга припрема се на основу анализе ризика узимајући у обзир следеће елементе:

- 1) постојеће стање у систему безбедности хране, укључујући податке о небезбедној храни на локалном тржишту, у региону и из увоза;
- 2) податке о производњи и потрошњи хране;
- 3) податке о неусклађеностима утврђеним током претходних службених контрола;
- 4) информације из Система за брзо обавештавање и узбуњивање за храну (Rapid alert system for food and feed/RASFF) и Међународне мреже органа надлежних за храну (International Food Safety Authorities Network/INFOSAN).

Члан 6.

Програм мониторинга спроводи се ради:

- 1) утврђивања присутности и нивоа контаминената, микроорганизама и других штетних материја у храни;
- 2) прикупљања података потребних за анализу ризика за поједине врсте хране у циљу заштите здравља и других интереса потрошача;

3) провере важећих стандарда и максимално дозвољених количина прописаних за поједине врсте хране.

Члан 7.

Програм мониторинга садржи:

- 1) потребна финансијска средства за његово спровођење;
- 2) мере које се предузимају у случају утврђивања присуства биолошких, хемијских и физичких контаминената или других неусаглашености;
- 3) институционални оквир за спровођење програма;
- 4) план мониторинга којим се одређује врста анализа на основу процењене опасности, врста хране и укупан број узорака;
- 5) начин узимања, обележавања, чувања и транспорта узорака;
- 6) испитивање узорака у лабораторији;
- 7) начин извештавања о резултатима мониторинга.

Члан 8.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Број 002697159 2026 11900 008 034 012 001

У Београду, 1. јуна 2026. године

Министар,
др Златибор Лончар, с.р.

ПРОГРАМ МОНИТОРИНГА БЕЗБЕДНОСТИ ХРАНЕ ЗА 2026. ГОДИНУ

1. Потребна финансијска средства за спровођење Програма мониторинга

За спровођење Програма мониторинга безбедности хране, средства су обезбеђена у буџету Републике Србије за 2026. годину, на разделу 27 - Министарство здравља, Програм 1801 - Уређење и надзор у области здравства, Програмска активност 0003 - Санитарни надзор, економска класификација 465 - Остале дотације и трансфери, у износу од 53.300.000,00 динара, од чега за Програм мониторинга безбедности хране у износу од 26.646.400,00 динара.

2. Мере које се предузимају у случају утврђивања присуства биолошких, хемијских и физичких контаминената или других неусаглашености

У случају да се утврди присуство физичких, хемијских и биолошких контаминената, односно неусаглашености са прописаним вредностима и других неусаглашености, надлежни орган спроводи и то:

- 1) активности како би се осигурало да субјекат у пословању храном исправи недостатак, узимајући у обзир природу неусаглашености и претходне случајеве неусаглашености истог субјекта у пословању;
- 2) мере, укључујући узимање службеног узорка, за које се сматра да су потребне како би се осигурала безбедност хране или усаглашеност са прописима о храни;
- 3) забране промета;

4) мере којима се привремено забрањује употреба објекта, просторија, опреме на одређени временски период;

5) друге мере и предузимају друге одговарајуће радње.

3. Институционални оквир за спровођење програма

Програм мониторинга спроводи министарство надлежно за послове здравља преко института и завода за јавно здравље у сарадњи са санитарном инспекцијом. Лабораторијска испитивања из Програма мониторинга врше овлашћене лабораторије института и завода за јавно здравље.

4. План мониторинга

План мониторинга којим се одређује врста анализа, врста хране која ће се анализирати, број узорака који ће се користити приликом анализе дат је у Табели 1 - План мониторинга хране за 2026. годину.

Табела 1. План мониторинга хране за 2026. годину

План мониторинга хране за 2026. годину						
Институти и заводи за јавно здравље (мрежа)						
Редни број	Предмет испитивања	Опасност	Место узорковања	Укупан број узорака	Динамика узорковања по кварталима (К) у 2026. години	Параметри испитивања
1.	Почетне формуле за одојчад	Неправилности у декларацији, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, садржаја глутена, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	89	2,3	Преглед декларације са провером здравствене изјаве; садржај глутена; садржај олова, кадмијума, живе, арсена; садржај афлатоксина М1; Salmonella spp.; Listeria monocytogenes; Cronobacter sakazakii
2.	Храна за одојчад и малу децу (прерађене намирнице на бази жита, са глутеном)	Неправилности у декларацији, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	89	2,3	Преглед декларације са провером здравствене изјаве; садржај олова, кадмијума, живе, арсена; Salmonella spp. сулфиторедукујуће клостридије
	Храна за	Неправилности у декларацији,	Промет на			Преглед декларације са

3.	одојчад и малу децу (прерађене намирнице на бази жита, без глутена)	одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, садржаја глутена, микробиолошка неисправност	мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	176	2,3	провером здравствене изјаве; садржај глутена; садржај олова, кадмијума, живе, арсена; <i>Salmonella</i> spp.; сулфиторедукујуће клостридије
4.	Храна за одојчад и малу децу (остале прерађене намирнице, са глутеном)	Неправилности у декларацији, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	89	2,3	Преглед декларације са провером здравствене изјаве; садржај олова, кадмијума, живе, арсена; <i>Salmonella</i> spp. <i>Listeria monocytogenes</i> ; сулфиторедукујуће клостридије
5.	Храна за одојчад и малу децу (остале прерађене намирнице, без глутена)	Неправилности у декларацији, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, садржаја глутена, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	176	2,3	Преглед декларације са провером здравствене изјаве; садржај глутена; садржај олова, кадмијума, живе, арсена; <i>Salmonella</i> spp; <i>Listeria monocytogenes</i> ; сулфиторедукујуће клостридије
6.	Додаци исхрани (дијететски суплементи)	Неправилности у декларацији, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	89	2,3	Преглед декларације са провером здравствене изјаве; садржај олова, кадмијума, живе; <i>Salmonella</i> spp.
	Со за	Неправилности у декларацији, одступање од основног састава, одступање од прописаног	Промет на мало, промет хране на			Преглед декларације; садржај натријум

7.	исхрану људи и производњу хране	садржаја калијум јодида /јодата, рН, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената	велико, магацини готових производа произвођача	89	2,3	хлорида, калијум јодида /јодата; рН вредност; садржај олова, кадмијума, живе, арсена, бакра.
8.	Вода за пиће у оригиналној амбалажи (природна минерална вода)	Неправилности у декларацији. неодговарајућа физичко-хемијска својства, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	442	2,3	Преглед декларације, нитрати, нитрити, одређивање броја аеробних мезофилних бактерија, одређивање броја аеробних бактерија, одређивање броја колиформних бактерија, одређивање броја Escherichia coli, одређивање присуства и броја стрептокока фекалног порекла, одређивање броја сулфиторедукујућих клостридија, одређивање присуства и броја Pseudomonas aeruginosa
9.	Вода за пиће у оригиналној амбалажи (природна изворска вода)	Неправилности у декларацији, неодговарајућа физичко-хемијска својства, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	176	2,3	Преглед декларације, нитрати, нитрити, одређивање броја аеробних мезофилних бактерија, одређивање броја аеробних бактерија, одређивање броја колиформних бактерија, одређивање броја Escherichia coli, одређивање присуства и броја стрептокока фекалног порекла, одређивање броја сулфиторедукујућих клостридија, одређивање присуства и броја Pseudomonas aeruginosa

10.	Вода за пиће у оригиналној амбалажи (стона вода)	Неправилности у декларацији, неодговарајућа физичко-хемијска својства, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача	89	2,3	Преглед декларације, мутноћа, боја, електропроводљивост, рН вредност, резидуални хлор, хлориди, гвожђе, манган, способност оксидације (уtroшак KMnO_4), амонијак, нитрати, нитрити, арсен, жива, одређивање броја аеробних мезофилних бактерија, одређивање броја аеробних бактерија, одређивање броја колиформних бактерија, одређивање броја <i>Escherichia coli</i> , одређивање присуства и броја стрептокока фекалног порекла, одређивање броја сулфиторедукујућих клостридија, одређивање присуства и броја <i>Pseudomonas aeruginosa</i>
11.	Вода за пиће у оригиналној амбалажи за апарате за воду (бидони) и вода за пиће из апарата за воду (бидони) на местима точења	Неправилности у декларацији, неодговарајућа физичко-хемијска својства, одступање од максимално дозвољених концентрација контаминената, бисфенол А, микробиолошка неисправност	Промет на мало, промет хране на велико, магацини готових производа произвођача и места точења из апарата за воду (бидона) у објектима под санитарним надзором.	265	2,3	Преглед декларације, одређивање садржаја бисфенола А, одређивање броја аеробних мезофилних бактерија, одређивање броја аеробних бактерија, одређивање броја колиформних бактерија, одређивање броја <i>Escherichia coli</i> , одређивање присуства и броја стрептокока фекалног порекла, одређивање броја сулфиторедукујућих клостридија, одређивање присуства и броја <i>Pseudomonas aeruginosa</i>

5. Начин узимања, обележавања, чувања и транспорта узорка

5.1. Одређивање броја узорка, врсте испитивања и начина извештавања

Број узорка и врсту испитивања на нивоу управног округа, одређује надлежни орган у складу са Табелом 1. овог програма. Извештај о спровођењу Плана мониторинга доставља се надлежном органу на кварталном нивоу у форми збирне табеле чија је садржина дата у Табели 2 - Извештај о спровођењу Плана мониторинга .

5.2. Поступак за узимање узорка

Узимање узорка хране за потребе спровођења мониторинга обавља санитарна инспекција у сарадњи са овлашћеним лабораторијама института/завода за јавно здравље за испитивање узорка у оквиру мониторинга хране. Службени узорак узима се у складу са условима који су прописани у овом одељку. У случају да се утврди присуство микробиолошких, хемијских и биолошких опасности, спроводи се службена контрола. Узорци за микробиолошка испитивања узимају се асептично помоћу стерилног прибора, у стерилне посуде/стерилне кесе, водећи рачуна да не дође до контаминације узорка из околине и/или са површине амбалаже. Узорци за хемијска испитивања пакују се у паковања која су хемијски неутрална.

5.3. Обележавање узорка

Храна узоркована у мониторингу се обележава одговарајућом ознаком и доставља институту/заводу за јавно здравље на анализу, уз записник о узорковању чија је садржина наведена у Табели 3 - Записник о узимању узорка хране .

У институту/заводу за јавно здравље се приликом пријема узорка за анализе попуњава записник о пријему узорка, чија је садржина дата у Табели 4 - Попуњени записник о пријему узорка доставља се санитарном инспектору који је спровео узорковање.

5.4. Чување и транспорт свих врста узорка

Чување и транспорт узорка до почетка лабораторијских испитивања треба да буде такав да не дође до промена интегритета узорка, контаминације узорка, промене његових сензорских карактеристика. Храна се након узорковања мора допремити у институт/завод за јавно здравље у периоду не дужем од 24 часа од тренутка узимања. Узорци за микробиолошка испитивања транспортују се на начин да транспортна посуда и /или возило за транспорт одржавају температуру хране до +4 °C, односно замрзнутих производа до -18 °C. Узорци за хемијска испитивања се не замрзавају. Током транспорта и чувања незамрзнутих узорка до испитивања не сме доћи до замрзавања.

5.5. Узорковање у промету на мало, магацинима готових производа произвођача и местима точења из апарата за воду (бидона) у објектима под санитарним надзором

Узорковање хране у промету на мало, магацинима готових производа произвођача и местима точења из апарата за воду (бидона) у објектима под санитарним надзором, врши се узимањем узорка кога чини једна јединица оригинално запаковане хране или количина која је потребна за вршење одређених испитивања.

6. Испитивање узорка у лабораторији

Испитивање узорка хране у оквиру Програма мониторинга врши се у институтима/заводима за јавно здравље. Резултати испитивања се достављају надлежном органу без одлагања, а најкасније до 14 дана од дана узорковања. У току спровођења Програма мониторинга методе које се користе за испитивање узорка морају бити акредитоване и/или валидоване у складу са захтевима прописа којим се уређује здравствена исправност/безбедност предмета опште употребе.

7. Начин извештавања о спроведеном мониторингу

Институт за јавно здравље Србије је дужан да на основу резултата спроведеног Програма мониторинга, достави Министарству извештај о здравственој исправности хране на територији Републике Србије са стручном анализом и предлогом мера, најкасније до 31. јула текуће године за првих шест месеци и до 31. јануара наредне године за претходну годину.

ПРИЛОЗИ

Табела 2. Извештај о спровођењу Плана мониторинга хране

Р. бр. узорка	Датум узорковања	Место узорковања	Назив и адреса субјекта у пословању хране	Предмет испитивања (врста узорка)	Порекло узорка (увозног /домаћег порекла	Врста испитивања (опасности)	Број службених узорка	Уте неусаг.

Табела 3. Записник о узимању узорка хране

У институту/заводу за јавно здравље се приликом пријема узорка на анализе попуњава записник о пријему узорка, чија је садржина дата у Табели 4. Попуњени записник о пријему узорка доставља се санитарном инспектору који је спровео узорковање.

Табела 4. Записник о пријему узорка у институт/завод за јавно здравље

© Cekos In, Beograd, www.cekos.rs